

Mogućnosti koordiniranog razvoja kulturno-prirodne baštine slavonske Posavine

Ponedjeljak, 20. ožujka 2017.
Muzej Brodskog Posavlja, Slavonski Brod

Zapisnik sastanka

PRISUTNI

1. Danijela Ljubičić-Mitrović, ravnateljica Muzeja Brodskog Posavlja (dalje: MBP)
2. mr. sc. Janja Juzbašić, ravnateljica Zavičajnog muzeja „Stjepan Gruber“ Županja (ZMSG)
3. Josip Bodrožić-Džakić, ravnatelj Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Brodsko-posavske županije – Natura Slavonica (dalje: JUNS)
4. Vesna Andrić, stručna savjetnica, JUNS
5. dr. sc. Stanko Andrić, predstojnik Podružnice Hrvatskog instituta za povijest Sl. Brod (HIPSB)
6. Josip Krnić, načelnik općine Babina Greda (OBG)
7. Velimir Paušić, načelnik općine Stara Gradiška (OSG)
8. Luka Jakopčić, Recider projekt d.o.o. Zagreb (RP)
9. Ivanka Bunčić, MBP
10. Lidija Miklik Lozuk, MBP
11. Ivan Milec, MBP

TRAJANJE SASTANKA: 12.00-13.30

ZAPISNIČARKA: Iva Beljan, RP

TIJEK SASTANKA PO TOČKAMA DNEVNOG REDA

1. Predstavljanje sudionika

L. Jakopčić: uvodna riječ i predstavljanje Recider projekta

D. Ljubičić Mitrović: Muzej surađuje s Naturom Slavonicom, Institutom i dr. (...) Naglašena potreba sinergije, zbog čega je i potrebna ovakva inicijativa. Nemogućnost financiranja većih projekata, odnosno platformi. Izražava nadu da će se kroz razgovor doći do načina jačanja identiteta, stvaranja novih vrijednosti i povezivanje radi napretka; u viziji Muzeja stoji jače povezivanje s ostalim baštinskim ustanovama tako da, osim kroz različite planove, potrebno i sjesti, i naprosto razgovarati, i vidjeti što se sve može napraviti i izvući kao nekakav zajednički cilj uklopiv u generalne djelatnosti.

S. Andrić: Predstavio djelatnosti HIPSB-a. Ova inicijativa zanimljiva u kontekstu nastojanja za suradnjom ne samo sa srodnim institucijama, nego i s ustanovama iz uprave, samouprave, s institucijama koje se u najširem smislu bave baštinom. Podružnica se zadnjih godina bavi i temama koje nisu percipirane kao klasične povjesničarske (npr. odnosi društva i prirode – ekohistorija). U tijeku projekt o povijesti šuma u Slavoniji; dugoročni plan organiziranja simpozija o rijekama u Slavoniji.

V. Paušić: Stara Gradiška specifična, jer gledano *per capita* obiluje kulturnom i prirodnom baštinom, s kojom se sama nažalost ne može i ne zna nositi, počevši od Tvrđave pa nadalje (istaknuo aspekt nematerijalne baštine vezane za 20. st., praktički neistražen, naročito kad je riječ o razdoblju nakon 1945.). Općina se bila uključila u pripremanje dokumentacije za revitalizaciju Tvrđave (djelomično u općinskom vlasništvu), međutim zbog svoje veličine i pozicije nije konkurentna za bilo kakve velike projekte. Što se tiče prirodne baštine, svakako treba naglasiti PP Lonjsko polje te posebni rezervat Prašnik, jednu od posljednjih sačuvanih prašuma hrasta lužnjaka. Pohvaljen početak suradnje s Naturom Slavonicom i rad na razvoju prihvatno-edukativnog centra (nadležni muzej je novogradiški).

J. Krnić: OBG obuhvaća najzapadniji dio VSŽ. U pogledu kulturne baštine, uloženi značajni naponi, uz potporu MK realiziran projekt Interpretacijskog centra „Konji bijelci“, vrijedan 700.000 kn. Ciljna skupina Centra su roditelji s djecom, zbog mogućnosti edukativnih izleta, boravka u prirodi, multimedijalnih sadržaja. U okviru Centra će privremeno funkcionirati i virtualni muzej, s tim da je u dugoročnom planu i realizacija samostalnog muzeja. Osim toga, dosad zaštićeno 20-ak autohtonih seoskih domaćinstava, kojima se pruža potpora za očuvanje izvornog izgleda. Do lipnja u suradnji sa ZMSG i Reciderom, s kojim je ostvarena odlična suradnja, planira se dovršiti projekt izdavanja *Babogredskih zapovidi*.

J. Bodrožić Džakić: Djelatnost JUNS-a je takva da ima puno poveznica sa subjektima kao što su JLS i dr. JUNS upravlja s ukupno četiri posebna rezervata, dva ornitološka i dva posebna rezervata šumske vegetacije. (...) Primjerice, na projektu centra u Prašniku, gdje je JUNS nositelj, kao partneri sudjeluju OSG, BPŽ, TZ Nove Gradiške te Šumarsko društvo Nova Gradiška. U sličnom smjeru ide se i na drugoj strani, u slučaju značajnog krajobraza Gajna. Ukratko, izraženo zadovoljstvo dosad ostvarenom suradnjom sa subjektima iz drugih sektora (lokalne samouprave i dr.)

D. Ljubičić Mitrović: Potrebno mijenjati način razmišljanja, radi osiguranja održivosti kulturne djelatnosti. Znanje o primarnim djelatnostima nije upitno, no potrebno se umrežavati i otvarati s ciljem kulturno-turističke nadgradnje. Nitko neće doći u Brod ili BPŽ samo zbog Muzeja ili kuće Tadijanović, znači potrebno umrežavanje radi formiranja zajedničke turističke ponude i pozicioniranja, i posljedično osiguranja barem dijela sredstava za rad muzeja iz vlastitih prihoda. Npr., velik broj djece iz Dalmacije dolazi i prolazi Posavljem, ali idu u Vukovar, Osijek, Kopački rit, njih treba privući koordiniranom ponudom i atrakcijom.

2. Prezentacija L. Jakopčića: „Što nas povezuje? Kako organizirati suradnju na ekonomičan način?“ (prezentacija dostupna na recider.com/objave)

3. Rasprava (temeljem prezentacije i prijedloga tzv. „savskog kluba“)

D. Ljubičić Mitrović: Postoji li neki sličan organizacijski okvir za koji se pokazalo da funkcionira?

L. Jakopčić: To je otprilike princip po kojem funkcioniraju npr. LAG-ovi, samo što je ovo zamišljeno kao još operativnije. Cilj je premostiti problem da, zbog rada na pojedinačnoj razini, s pojedinačnim klijentom, sva pružena usluga i podrška često završi „u ladići“, jer je nemoguće osigurati kontinuitet i trajno prelijevanje u praksu. Ovdje se polazi od pretpostavke da se pod koordinacijom vanjskog, privatnog pružatelja koji bi se bavio samo time, može osigurati trajna operativnost i izlaz iz začaranog

kruga u kojem se projekti vrte sami zbog sebe, a doticaj s praksom na terenu je često upitan. Dakle, koncept LAG-a, kluba, u koji članovi ulaze, naravno, uz nekakvu članarinu, i koriste benefite. U konačnici bi se trebalo raditi o puno jeftinijoj cijeni nego da se radi na razini pojedinačnih ustanova ili pojedinačnih lokalnih samouprava. Npr., jedna lokalna strategija se plaća 100 ili 150.000 kuna, što je novac koji bi u pravim rukama mogao dovesti do realizacije 10 ili 15% ciljeva koje strategija tek „papirnatu“ definira.

Oko 12.50 sastanku se priključuje J. Juzbašić, a zbog obveza odlazi J. Krnić.

D. Ljubičić Mitrović: Postoji udruga muzeja koja isto nije baš funkcionalna. Zapravo što je problem, ako nema osobe zaposlene na tom radnom mjestu, onda je gotovo 100% sigurno da se takvo što neće dogoditi. Što je svačije, nije ničije.

J. Juzbašić: Ističe izrazito pozitivno iskustvo suradnje s Reciderom, naglašavajući važnost poticaja koji dolaze od strane vanjskog suradnika koji razumije potrebe u kulturi, pruža informacije o inače nepoznatim natječajima, daje mogućnost da se informaciju dobije na vrijeme i iskoristi u neku konkretnu svrhu. Postoje razne agencije koje nude usluge prijavljivanja na EU fondove, i prema kojima su ustanove dosta skeptične. I ZMSG je bio prema ovoj suradnji, ali se stvar pokazala vrlo uspješnom. Referiranje na udrugu muzeja koja nikako da se pomakne, svi rade izolirane projekte bez skupne suradnje. Zbog toga možda ne bi bilo loše imati vanjskog partnera koji će „vući“ povezivanje. Inače su ovdje danas okupljene zaista respektabilne institucije i ovo bi trebao biti tek prvi u nizu sastanaka i prijedloga iz kojih bi trebao proizaći neki konkretni, objedinjeni projekt utemeljen u zajedničkoj suradnji i baštini.

D. Ljubičić Mitrović: S obzirom na potencijal, ovdje je zapravo malo sudionika. Inicijativu bi trebalo proširiti. I treba raščlaniti koji bi to bili segmenti rada te inicijative te, naravno, koji su financijski uloženi potrebni. Financijski pritisak na kulturne ustanove je velik, sredstva su prepolovljena, podrška lokalne i regionalne razine problematična. Potrebno je, dakle, vidjeti koja su to područja suradnje koja mogu zainteresirati i jedinice lokalne samouprave, pa da ih ustanove poput Muzeja uvrste u svoje aktivnosti. Isto tako, proširiti inicijativu jer zasad nas je ovdje malo, ovo je tek početak.

L. Jakopčić: Zamisao i je da se u prvom redu uključe akteri s operativne razine iz različitih sektora. Što se tiče financija, riječ je o relativno isplativom konceptu jer recimo ako se u njega uključi 10-15 sudionika, a Recideru stvar u komercijalnom pogledu ima smisla „gurati“ za nekih – grubo govoreći – 7-10.000 kn/mj., tu onda na pojedinačnoj razini nije riječ o velikim ciframa. Cilj je ispromovirati ideju širem krugu potencijalnih sudionika i krenuti, pa vidjeti kako će se stvar kroz nekoliko mjeseci razvijati.

D. Ljubičić-Mitrović: Znači, što više subjekata je uključeno, to je jeftinije za pojedini subjekt. Jer ustanove su vrlo limitirane financijski.

L. Jakopčić: S tim da je i formalno-pravno moguće i potrebno urediti, tj. osigurati sudionike/članove da im vanjski pružatelj ne naplaćuje jedno te isto dvaput... Poziva predstavnike JUNS da se očituju, s obzirom na svoje iskustvo međusektorskog povezivanja.

J. Bodrožić Džakić: Na razini RH postoje brojni stručni skupovi javnih ustanova, PP-a i NP-a, na kojima se otvaraju mogućnosti suradnje unutar i izvan sektora. Treba imati u vidu da nije isto govoriti o npr. NP Krka ili Plitvice, koji imaju problem prevelikog pritiska posjetitelja, i prirodne baštine u Slavoniji. U okviru projekta Kultura natura Ustanova je osnovala suradničko vijeće sastavljeno od fizičkih osoba,

OPG-a, udruga, ustanova, tj. svih onih koji bi mogli iznjedrili neki zajednički projekt o kojem se ovdje govori. U tom smislu, Ustanova ne vidi interes da ulazi u neki klub. Logistika Ustanove je dosta dobra, suradnja s nadležnim županijskim tijelima (CRT i dr.) također.

L. Jakopčić: Gledano iz perspektive JUNS, ovdje se duplira nešto što Ustanova već ima.

J. Bodrožić Džakić: Što ne znači da se Ustanova ne bi uključila u neki pametan projekt.

D. Ljubičić Mitrović: U ovome postoji potencijal zbog usmjerenosti na kulturu i baštinu. Ima dosta natječaja koje razvojna agencija ne može odraditi, jer je fokusirana na velike investicijske projekte, dok je manje i stručnije usmjerene natječaje teže pratiti. No treba ponoviti, da bi ustanove poput MBP-a mogle sudjelovati, potrebno je da se skupi dovoljan broj članova i rasporedi financijski pritisak. Da je ovakvo nešto potrebno, to definitivno, jer netko sve to treba koordinirati, i da ne bude vođeno kojekakvim interesima, međutim, financijska konstrukcija je itekako važna.

L. Jakopčić: Nije cilj preklapati se s razvojnim agencijama. Ono što unosi razliku, je sektorsko i operativno fokusiranje, dakle, ne samo razina projektnog pisanja, analiza i sl., nego i stvarne operativne podrške (komunikacija, administriranje, organizacija...). Na Recideru je da razradi ovaj grubi koncept, pogotovo s financijske strane. Naravno, ni drugi modeli nisu isključeni, rasprava je otvorena za komentare i druge ideje.

D. Ljubičić Mitrović: Vidjeti unutar muzejske udruge tko bi sve bio zainteresiran za takvo što. Također, potrebno napraviti projekciju godišnjeg troška, jer nema smisla da se stvar pokrene na godinu dana, i nakon toga zamre. Programski period bi morao obuhvatiti pet godina...

L. Jakopčić: Također, potrebno definirati indikatore uspješnosti, da se vidi kreće li se ovako postavljena platforma naprijed, ili ne.

J. Juzbašić: Svaki od muzeja ima neki budžet za intelektualne usluge, lektoriranja i sl. ZMSG je kroz suradnju s Reciderom, za nekih 2-3.000 kn dobio suradnje u koje su uključeni doktori znanosti. Dobilo se olakšanje kad je riječ o prijavi dokumentacije, o provedbi marketinga. To su sve poslovi u koje muzejsko osoblje nije prepućeno i nema previše ideja, a s Reciderove strane su došli vrlo korisni savjeti i ideje, i sad je to [*Babogredske zapovidi*, op. I.B.] već jedan zaokružen i prekrasan projekt. Kako bilo, potrebno je definirati neki konkretan projekt, možda po uzoru na Podunavsku zajednicu, projekt inspiriran Savom, granicom, Vojnom krajinom, Schengenom...

D. Ljubičić Mitrović: Recider prati natječaje i može u njih uklopiti projekte?

L. Jakopčić: Naravno. S tim da kao mala, operativno usmjerena tvrtka, ne prati samo velike, nego i male natječaje koji omogućuju da se krene od sitnih koraka i postepeno. Pa da onda veći projekti budu uklopljeni u neku bazu, a ne da dođu i prođu, i ostanu, u pogledu održivosti, visjeti u zraku.

J. Juzbašić: Primjer gostiju koji s kruzera u Vukovaru dođu u Muzej, tri puta u sezoni po 700 ljudi, uz ulaznicu od 10 EUR, ostvari se priličan prihod. Ali potrebno je imati turu, priču za ponuditi, proizvod.

V. Paušić: Zatvorenost u vlastite male okvire je velik problem (kulturnjaci u svoje, prirodnjaci u svoje, općine u svoje...). Konačna svrha svih ovih akcija trebala bi biti revitalizacija prostora, ostvarivanje prihoda kroz neki smisleni turistički proizvod. Npr. privatnici koji se bave turizmom, često ne vide poveznicu i funkciju kulture i baštine u dodatnoj ponudi (primjer Lonjskog polja, gdje je sve donedavno

lokalno stanovništvo na park prirode gledalo kao na kočnicu, a ne priliku). Tu je i problem promocije (npr. prema školama), marketinga.

V. Andrić: Umrežavanje je u sektoru ustanova za zaštitu prirode vrlo dinamično (Sava Parks, parkovi Dinarida, Dunavski parkovi...). Ovisnost o projektima je neizbježna, ali i korisna, jer se između ostaloga ostvaruje strateški pristup, promišlja se funkcija mreže, održava redovita komunikacija... U okviru velikih projekata moguće je realizirati i one manje, u kojima se svaki od sudionika može naći. Ideja kluba je dosta apstraktna, o čemu bi se tu točno radilo, na koji način, koji bi se projekti prijavljivali? Npr. u sklopu Sava Parks se na svakom od sastanaka razrađivao zajednički projekt, nuđeni su projektni paketi oko kojih su se sudionici izjašnjavali što im je zanimljivo. Pritom npr. Sava Parks ostaje neformalna mreža, neregistrirana i bez članarine. Dok se npr. Danubeparks financiraju kroz članarine i imaju profesionalnog projekt-menadžera. Za početak možda ne bi bilo loše da se izraze interesi svake od strana. Ovdje za razliku od Sava Parks, nemamo isti sektor kroz više zemalja, nego više sektora u jednoj zemlji i regiji. Tu sad treba vidjeti koji je zajednički interes tih različitih razina. Npr. prirodnjaci ne vole kruzere, ali isto tako, postoji projekcija od 3.000 posjetitelja centra Prašnik, što nosi potrebu da se uz prirodnu predstavi i kulturna baština. Postoji mogućnost povezivanja s projektima istraživanja povijesti šuma. I u slučaju JUNS vrijede problemi vezani za financijsku prenapregnutost.

S. Andrić: Skeptičnost oko ideje ulaska HIPSB u formaliziranu mrežu, međutim ideja o povezivanju oko zajedničkih projekata i stvaranja modela samofinanciranja te mreže putem natječaja, je vrlo zanimljiva.

4. Zaključci i definiranje daljnjih koraka

S. Andrić: Sljedeći bi korak trebao biti da svaka od uključenih strana navede koje su to konkretne potrebe svake od njih, i koju bi vrstu podrške i suradnje očekivala u sklopu takve jedne mreže. Dakle, stvari koje se na razini pojedine ustanove ne mogu kvalitetno odraditi. Aktivnosti koje mogu omogućiti veću vidljivost rezultata rada u javnosti i društvu.

L. Jakopčić: Dvije razine potreba: jedna za operativnom podrškom, druga za projektnim povezivanjem. Predlaže se da svaka strana u roku dva tjedna dostavi svoje prijedloge i konkretne potrebe koje bi voljela vidjeti obuhvaćene radom platforme. Također, prijedlog da se proširiti glas o inicijativi.

D. Ljubičić Mitrović: Bit će prošireno unutar muzejske udruge. Dva tjedna je prihvatljiv rok.

Sastanak je zaključen oko 13.30.

Za Recider projekt, zapisnik ovjerava L. Jakopčić, dir.

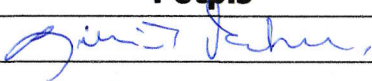
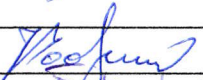
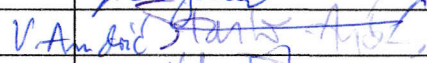
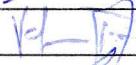
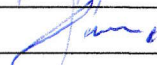
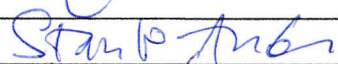
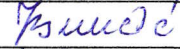
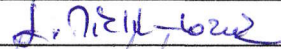

Mogućnosti koordiniranog razvoja kulturno-prirodne baštine slavonske Posavine

Ponedjeljak, 20. ožujka 2017., 12.00 sati

Muzej Brodskog Posavlja

A. Starčevića 40, Slavonski Brod

Lista sudionika

Br.	Ime i prezime	Organizacija	E-mail (ako već nije na mailing-listi)	Potpis
1.	Danijela Ljubičić-Mitrović	Muzej Brodskog Posavlja		
2.	mr. sc. Janja Juzbašić	Zavičajni muzej „S. Gruber“		
3.	Josip Bodrožić-Džakić	Javna ustanova Natura Slavonica	j.bodrozic@bpz.hr	
4.	Vesna Andrić	Javna ustanova Natura Slavonica		
5.	Velimir Paušić	Općina Stara Gradiška		
6.	Josip Krnić	Općina Babina Greda		
7.	Miroslav Bjelobrk	Spomen-dom D. Tadijanovića		
8.	dr. sc. Stanko Andrić	Podružnica Instituta za povijest		
9.	Ivanka Bunčić	Muzej Brodskog Posavlja		
10.	Lidija Miklik Lozuk	Muzej Brodskog Posavlja		
11.	Ivan Milec	Muzej Brodskog Posavlja		
12.				
13.				
14.				
15.				